

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispvatio LII. De divinis Relationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

prædicato aliquo absoluto: prædicata enim absoluta, cum omnibus Personis sint communia, in nullius nos Personæ ducere possunt cognitionem.

III. *Notiones in Deo omnino sunt statuenda*

S. Thomas 1. p. q. 32. art. 2. ait Præpositivum negasse ulla in Deo statuendas esse notiones. Quam etiam sententiam amplectitur Gregorius in 1. dist. 26. q. 1. art. 2. Dicendum tamen nullo modo negandas esse in Deo notiones: ita Sanctus Thomas proximè citatus, & cum eo communis Theologorum schola. Ratio est: in singulis quippe Personis est aliquid peculiare, per quod & à se invicem distinguuntur, & nos in earum cognitionem devenimus, sed hic est conceptus notio- nis ut vidimus, ergo.

IV. *Notiones in divinis numerari solent quinque.*

Circa numerum notionum, quinque commu- niter à Theologis recensentur, *Paternitas, Filiatio, Processio, Spiratio activa, & Inmascibilitas.* Et quidem de tribus primis relationibus dubitari nequit, quin sint notiones, cum per eas constituentur Personæ. Idem etiam satis clarum videtur de Spi- ratione activâ, Patri simul & Filio communi: quamvis enim per hanc relationem Pater distin- gui nequeat à Filio, nec ut distinctus cognosci, uterque tamen per eam cognosci potest ut distin- ctus à Spiritu Sancto, cum per eam constituantur unus Spirator; seu unum Spiritus Sancti Prin- cipiium.

Tota itaque difficultas est de *Inmascibilitate*; V. hæc namque si sit notio Patris, plures erunt no- tiones, quam quinque; eodem enim modo *Inspi- rabilitas* in Filio erit notio Filii, eamque esse illius notionem censet Scotus in 1. dist. 28. & alii, cum non minus sit proprietas Filii, quam *Inmascibilitas* proprietas Patris. Imò nonnulli existimant plu- res adhuc assignari posse notiones, ut rationem *improductivi* in Spiritu Sancto, hoc enim non mi- nus ei peculiare est, quam *Inmascibilitas* Patri, sic- que septem statuunt notiones. Nec in hoc, in- quiunt, quidquam est incommodi: sicut enim numerus notionum quinarius non fuit semper in scholis receptus, sed pauciores aliquando cense- bantur, quam quinque; ita & ætiamnisi poterit augeri.

Non tamen recedendum à communi sententiâ, VI. peculiaris enim est ratio cur *Inmascibilitas* sit notio, Peculiaris est ratio, cu- tum ob auctoritatem Patrum, qui per eam non semel Patrem describunt, ut S. Augustinus lib. 5. de Trinitate, cap. 6. *Alia, inquit, notio est, quâ intelligitur genitor, alia quâ ingentur.* Deinde, non omnino produci, peculiarem sonat dignitatem. Tertio ad rectam hujus mysterii intelligentiam spectare videtur, ut una in eo concipiatur Perso- na, quæ in se omnino improducta, origo sit reliquarum. De *Inmascibilitate* plura postea, dum peculiariter agetur de Personâ Patris, Disp. 63. sectione secundâ.

DISPUTATIO LII.

De Divinis Relationibus.

SECTIO PRIMA.

Vtrum in Deo sint Relationes reales.

I. *Dei in Deo relationes certum est.*

ARI in Deo relationes reales con- cers est Theologorum sententia, cum S. Thoma hic, q. 28. quam- vis Okcamus & Gabriel hac de re videantur dubitasse. Hoc primò constat ex Scripturâ, ubi Personæ divinæ nominibus relativis Patris, Filii &c. signi- ficantur: sic Matthæi ultimo, v. 20. *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Idem in variis Conciliis, & Patribus habetur, ut in Toletano II. in Confess. Fidei, *In relativis Personarum nominibus Pater ad Filium, & Filius ad Patrem, & Spiritus Sanctus ad utrosque refertur &c.* In Con- cilio Florentino Joannes Theologus sess. 18. *Sola,* inquit, *Relatio apud omnes, tam Græcos, quam Latino- s Doctores Divinâ Processione Personas multiplicat.* S. Augustinus lib. 5. de Trin. cap. 5. sic habet: *Esse Patrem, & esse Filium, non secundum substantiam dicuntur, sed secundum relativum.* Plura videri pos- sunt apud Suarez libro quinto de Trinitate capi- te primo.

Concilium Toletanum II.

Joannes Theologus.

S. Augusti- nus.

II. *Hæ Relationes in divinis sunt reales.*

Hæ porrò Relationes in divinis sunt reales, utpote per quas divina Personæ producunt, & producantur, Pater exempli causâ generat, Filius generatur &c. Et nisi Relationes forent reales, Personæ divinæ non distinguerentur realiter, cum

per eas distinguantur; in divinis siquidem omnia sunt unum, ubi non est Relationis oppositio.

Nec reales tantum sunt hæ Relationes quoad esse in, seu ex parte quasi subjecti, sive prout in- sunt, & identificantur cum divinâ substantiâ, sed etiam quoad esse ad, seu prout una Persona respi- cit aliam, ut contra Cajetanum hic, & Capreo- lum docent communiter Theologi, ut videre li- cet apud Molinam 1. p. q. 28. art. 1. Suarez hic, lib. 5. cap. 1. Vasq. 1. p. disp. 114. & alios. Ra- tio autem est, divinæ enim Personæ sese invicem respiciunt realiter per hæc Relationes, sed non quatenus habent esse in, hoc enim prædicatum commune est omnibus attributis, cum omnia in- sint, seu identificentur cum essentiâ: ergo per has Relationes se respiciunt, quatenus habent esse ad, quod est propriissimum prædicatum Relatio- nis. Deinde oppositio inter Personas, est realis, & affert inter eas distinctionem realem; sed op- ponuntur per prædicatum esse ad in Relationibus repertum, per hoc enim habitudinem dicunt, & sese invicem respiciunt Personæ: ergo.

Quæres, Relationes istæ in divinis, sintne præ- dicamentales, an transcendentales? Hic cuique conformiter ad principia in Philosophiâ stabilita procedendum: Cum ergo Disp. II. Metaph. sect. 2. num. 5. 6. & 8. in hoc relationem transcendentalem à prædicamentali differre dixerim, quòd transcendentalis sit ipsa entitas rei, quæ ad aliud refer- tur, unde non rem aliam, sed seipsam refert ad ter- minum, relatio verò prædicamentalis, rei jam constitutæ adveniat, & fundamentum à se realiter distinctum

V. *Videntur plures in Deo esse notiones quam quinque.*

Inspirabilis in Filio, & improductiva in Spiritu Sancto, & videtur esse notio.

VI. *Peculiaris est ratio, cu- Inmascibilitatis notio.*

distinctum referat ad terminum; clarum videtur Relationes hæc in divinis non esse prædicamentales, sed transcendentales.

V. *Alia ratio cur Relationes in divinis non sint prædicamentales.* Deinde Relatio prædicamentalis respicit terminum ut purè terminum, nihil scilicet circa illum aliud agendo, quàm merè respiciendo. Cum ergo Relationes divinæ, Paternitas nimirum & Spiratio activa terminos suos non merè respiciant, sed producant, vel hoc nomine excluduntur hæ Relationes à ratione prædicamentali.

VI. *Non est contra relationem transcendentalem potere existentiam termini.* Dices: Relatio transcendentalis non petit necessariò existentiam termini: Relationes verò divinæ id petunt: ergo non sunt transcendentales. Respondetur, universum loquendo falsum esse relationem transcendentalem non exigere essentialiter terminum existentem: actio enim, unio, & huiusmodi sunt relationes transcendentales, & tamen nec divinitus existere possunt sine termino: ergo hoc non obstante Relationes divinæ esse possunt transcendentales.

SECTIO SECUNDA.

Quot in divinis sint relationes reales, ubi peculiariter de spiratione activa.

I. *Certum est res in Deo dari relationes reales.* ID imprimis cum omnibus notandum, sermonem hic esse de relationibus originis, quæ relationibus illis in creaturis respondent, quæ in actione & passione fundantur. Certum ergo est tres dari in Deo relationes originis, realiter inter se distinctas, Paternitatem, Filiationem, & Spirationem passivam. Ratio est: cum namque fide certum sit, dari in divinis tres Personas realiter inter se distinctas, idque per relationes, prædicata quippe absoluta omnibus tribus Personis sunt communia, necessarium planè est, ut relationes per quas realiter distinguuntur, sint etiam realiter distinctæ; cum unaquæque Persona suam habere debeat, & constitutivum, & distinctivum realiter ab aliis distinctum: neque in hoc ulla est inter Theologos controversia.

II. *Præcipua hæc difficultas est de spiratione activa.* In eo itaque sita est præcipua difficultas, utrum præter tres dictas Relationes, detur quarta, quæ Spiratio activa à Theologis appellatur. Negare videtur Albinus Flaccus, & alii nonnulli apud Suarez lib. 5. de Trin. cap. 4. dicentes Relationem Spiritus Sancti ad Patrem & Filium non esse reciprocam, sed ad eum modum se habere, quo se habet Deus ad creaturas, quæ licet ad eum ut causam referantur, ille tamen relationem causæ, seu creatoris ad eas vicissim non dicit. Unde, inquirunt, licet Spiritus Sanctus ad Patrem & Filium referatur, hi tamen ad eum vicissim non referuntur.

III. *Spiratio activa est realis, per quam Pater & Filius referuntur ad Spiritum Sanctum.* Constans nihilominus Theologorum omnium sententia est, Spirationem activam esse relationem realem, per quam Pater & Filius ad Spiritum Sanctum referuntur, ut illius principium: ita S. Thomas hic, q. 28. art. 4. & cum eo omnes Theologi, ex quibus aliqui hoc asserunt esse de fide. Cum tamen definitiones hæc de re non sint adeo expressæ, existimo cum Suarez lib. 5. de Trin. cap. 4. tantum id certum esse certitudine conclusionis Theologicæ.

IV. *Eadem videtur ratio de hæc relatione ac de aliis.* Probatur primò: ideo juxta fidem duæ sunt relationes in Patre & Filio, quia Filius producitur à Patre, sicque Pater respicit Filium ut productum, & Filius Patrem ut producentem, sed Spiritus San-

ctus verè & realiter producitur à Patre & Filio, ut in Concilio Florentino in literis unionis expressè definitur, ubi dicitur eum procedere à Patre & Filio, accipere ab iis suum esse &c. ergo cum eodem modo Pater & Filius respiciant Spiritum Sanctum, sicut Pater Filium, per modum scilicet principii illum producentis, non minùs ad eum referentur, cum verè illum ut à se productum respiciant, quod realiter loquendo est dicere ad eum relationem. Neque hinc sequitur relationem fundare relationem; Spiratio enim activa à Paternitate & Filiatione non distinguitur, ut dicitur sectione sequente.

Secundò probatur, & ostenditur Spirationem activam esse verè & propriè relationem: nam ut Disp. 5. & 6. Physicorum ostendi, causam aliquam, seu principium dicere relationem transcendentalem ad effectus possibiles, nihil est aliud, quàm habere essentialem cum iis connexionem per modum causæ, seu virtutis eorum productivæ: ergo à fortiori cum Pater & Filius necessariò producant Spiritum Sanctum, habeantque essentialem cum eo connexionem, non ut possibili, sed ut cum actu existente, & realiter ab iis producto, dicent ad eum relationem transcendentalem producentis, seu spiratoris, sicut ob eandem rationem Pater dicit relationem transcendentalem producentis ad Filium; relationes enim istæ in divinis sunt transcendentales, non prædicamentales, ut ostendi sectione præcedente, num. 4. & docere videtur Pater Hurtado; relationes quippe prædicamentales sunt subjectis accidentaria, & ab iis, ut dixi realiter distinctæ, quorum neutrum competit relationibus divinis.

Dices: Concilia & Patres nullam hujus relationis faciunt mentionem, quo ergo fundamento illam astruimus? Respondetur, licet Patres & Concilia illius non meminerint sub conceptu expresso & formali relationis, faciunt tamen illius mentionem sub terminis æquivalentibus; aiunt enim Patrem & Filium producere Spiritum Sanctum, ut num. 4. vidimus ex Concilio Florentino: hoc autem reipsa est illos dicere ad eum relationem; nec enim ob aliud Pater dicit relationem ad Filium, ut diximus, nisi quia illum producit.

Siqui verò ex Sanctis Patribus interdum negent expressum respectum in Patre & Filio ad Spiritum Sanctum, solum volunt eos quia Pater & Filius sunt, Spiritum Sanctum non respicere: Pater enim, si quia Pater illum respiceret, Spiritus Sanctus esset Filius, nam Pater quia Pater non respicit nisi per generationem, sicut etiam Filius non respicit nisi per Filiationem, sicque si hoc modo respiceret Spiritum Sanctum, Spiritus Sanctus esset illius Pater.

Spiritus Sanctus itaque ad sui productionem petit quidem duo supposita, seu duas Personas spirantes, cum sit amor mutuus, & consequenter inter duos: ex hoc tamen conceptu præcisè non connotat has duas Personas determinatè, Patrem scilicet & Filium quia tales. Quare, inquit Vasquez l. p. disp. 156. cap. 3. num. 11. si in aliis duabus Personis eadem numero natura & proprietates reperiretur, idem omnino esset Spirator.

V. *Ostenditur Spirationem activam esse relationem.*

Pater & Filius cur dicantur relationem ad Spiritum Sanctum.

VI. *Non obstant Patres relationis spirationis activæ non facere mentionem.*

VII. *Quo sensu quidam Patres negent respectum Patris & Filii ad Spiritum Sanctum.*

VIII. *Spiritus Sanctus petit duas Personas spirantes, non tamen has determinatè.*

SECTIO TERTIA.

Alia quedam circa Spirationem activam.

I. OSTENDIMUS sectione precedente præter tres relations, Paternitatis scilicet, Filiationis, & Spirationis passivæ, dari etiam Spirationem activam, eamque verè & propriè esse relationem. Nunc circa eam duo ulterius inquirenda: primò utrum hæc relatio à Paternitate & Filiatione realiter distinguatur: deinde, casu quo ab iis non sit distincta realiter, dici nihilominus possit ac debeat quarta relatio.

II. Quoad primum, varii de more sunt dicendi modi. Durandus in 1. dist. 13. q. 2. latè ostendere conatur Spirationem activam realiter à Paternitate & Filiatione distingui, octo ad hoc adductis argumentis, quorum tamen nullum ullà ratione probat intentum. Dicendum itaque cum communi Theologorum sententiâ Relationem Spiratoris, seu Spirationem activam à Paternitate & Filiatione realiter non distingui: ita S. Thomas 1. p. q. 32. art. 3. ad 3. quem Thomista omnes sequuntur: Suarez hic, lib. 5. cap. 5. Vasquez 1. p. disp. 138. Alarcon hic, disp. 3. cap. 2. Tanne. 1. p. disp. 4. q. 3. dub. 2. Arriaga hic, disp. 50. sect. 2. num. 4. & alii. Unde P. Suarez citatus, cap. 6. num. 5. ait opinionem realiter distinguentem Spirationem activam à Paternitate & Filiatione esse plus quam temerariam, quia in re gravissimâ à communi Theologorum sententiâ recedit.

III. Spirationem ergo activam à Paternitate & Filiatione non distingui realiter, probatur primò communi illo principio Theologico, ex Conciliis & Patribus desumpto: *In divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio*: Relatio autem Spirationis activæ quæ est in Patre, & quæ in Filio, non opponuntur: ergo nec distinguuntur, sed sunt una realiter relatio. Conclusio est certa, de minore etiam nullum esse potest dubium, Paternitas enim, quamvis opponatur Filiationi, sicut Pater opponitur Filio, utpote quem producit: at uti diximus sectione precedente, num. 7. nec Pater nec Filius, quæ tales, respiciunt Spiritum Sanctum, sicque sub illâ ratione, seu sub conceptu Spiratoris, non distinguuntur. Major verò probatur; quando enim Concilia & Patres dicunt, *omnia in divinis esse unum, ubi non obviat relationis oppositio*, loquuntur de unitate perfectâ, seu de reali identitate: unde ex illo principio deducunt Theologi tres divinas relationes, esse unam simplicissimam rem, quæ est essentia, quia nimirum cum illâ nullam habent oppositionem.

IV. Probatur secundò: si enim Spiratio activa realiter distinguatur à Paternitate & Filiatione, constitueret cum essentiâ Personam, ergo jam erit in Deo Personarum quaternitas, contra Concilium Lateranense cap. *Damnamus*. Imò Ecclesia illic damnare intendit omnem omnino in Deo quaternitatem, nam loquitur sine omni restrictione, & solam vult stabilire Trinitatem. Conf. sequeretur enim contra Concil. Later. cap. *Firmiter*, Personam Patris non esse quid omnino simplex, sed ex pluribus realitatibus compactam.

V. Dices: Paternitas & Filiatio realiter distinguuntur, ergo Spiratio activa necessariò debet ab iis distingui, implicat enim unam eandemque relationem identificari cum duabus realiter distinctis. Sed

contrà: essentia enim, esto una sit & eadem, identificatur nihilominus cum Paternitate & Filiatione: ergo eodem modo cum iis identificari potest Spiratio activa.

Dices secundò: quidni asserere quis possit relationem Spirationis activæ esse duas partiales relationes & coalescere ex Paternitate & Filiatione. Contrà: Paternitas enim & Filiatio non distinguuntur, nisi in quantum opponuntur: sub conceptu autem Spirationis non opponuntur; neque enim Pater, ut sæpe dictum est, Filium sub hac ratione respicit, sed solum sub ratione generantis & geniti: ergo sub ratione Spirantis nec Pater Filio, nec Paternitas Filiationi opponitur, sed tantum Spiritui Sancto, & Spirationi passivæ: ergo sub hoc conceptu non magis sunt in Patre & Filio duæ partiales Spirationes activæ, quam duæ partiales essentia, omnipotentia &c. Requirit quidem Spiritus Sanctus, ut in fine sectionis præcedentis diximus, duo supposita, non tamen sunt duo per Spirationem, quia sub hac ratione sibi non opponuntur.

Dices tertio: si Spiratio activa non distinguatur realiter à Paternitate (idem est de Filiatione) erit vera hæc Propositio, *Paternitas est Spiratio activa*: eam tamen Theologi communiter, cum S. Thomas hic q. 32. art. 3. ad 3. dicunt esse falsam. Respondetur, si solum procedat objectio in sensu reali, hæc Propositio in rigore est vera, eamque hoc modo concedendam censet Gabriel in 1. dist. 27. q. 1. Molina 1. p. q. 32. art. 3. disp. 2. & alii: sicut enim reipsa est, ita dici potest Paternitas realiter identificata cum Spiratione activâ: sicut, inquit S. Thomas citatus, hæc prædicatio est vera: *Scientia est Potentia*. Quia tamen hæc propositio, *Paternitas est Spiratio activa*, facit sensum formalem, & de Paternitate & Spiratione activâ procedit, ut virtualiter, vel ratione distinctis, censenda est falsa, sicut hæc & similes, *Deus voluntate generat, Intellectu spirat*, &c. Unde S. Thomas loco proxime citato, quamvis, inquit, dicamus *Scientia est potentia, non tamen dicimus, Attributum potentia est Attributum scientia*; quia nimirum jam importantur in sensu formali, & de iis loquimur ut virtualiter vel ratione distinctis.

Dices quartò: Spiratio activa, ut diximus, est realiter eadem cum Paternitate: sed Paternitas non est realiter in Filio: ergo Spiratio activa non est realiter in Filio: ergo non est eadem realiter cum Filiatione, contra hæctenus dicta. Sed contrà, eadem enim formâ argui potest: Essentia divina est realiter eadem cum Paternitate: sed Paternitas non est realiter in Filio: ergo Essentia divina non est realiter in Filio: ergo non est eadem realiter cum Filiatione. Hæc itaque est vulgaris objectio, quæ in Trinitate ubique recurrit, & ab omnibus in variis altissimi hujus mysterii prædicationibus est solvenda: de qua proinde fusè dicendum est infra, dum, quo pacto argumenta contra Trinitatem solvenda sunt, agemus.

Quoad secundum, quod num. 1. hic inquirendum proposuimus, utrum scilicet Spiratio activa, cum à Paternitate & Filiatione realiter non distinguatur, vocanda nihilominus sit quarta relatio. Gabriel in 1. dist. 17. q. 1. & Gregorius in 1. dist. 26. q. 1. absolute affirmant Spirationem activam non esse dicendam quartam relationem, ac proinde non quatuor, sed tres tantum esse in divinis relationes reales. Quorum sententiam non improbabilem censet Suarez hic, lib. 5. cap. 7. num. 3. & alii.

Et sanè,

VI. Spiratio activa est una simplex relatio, non duæ partiales.

Pater & Filius in ratione spirationis sibi non opponuntur.

VII. Sine vera hac prædicatio, Paternitas est spiratio activa.

Scientia in Deo est potentia.

Attributum scientia non est attributum cum potentia.

VIII. Obij. Paternitas non est in Filio, ergo nec spiratio activa.

IX. Negant abiqui spirationem activam dicendam esse quartam relationem.

X. Dicitur potest spiratio activa quarta relatio.

Et sane, certum est non dari in Deo quatuor relationes realiter distinctas, cum Spiratio activa, ut dixi, à Paternitate & Filiatione non distinguatur realiter. Quæstio itaque solum esse potest de modo loquendi: cum verò S. Thomas, & cum eo Theologi omnes, præter Gabrielem & Gregorium, hoc modo loquantur, cum illis dicendum dari in Deo quatuor Relationes reales, non quod sint quatuor res, etiam relativa, nec quatuor realitates, cum Spiratio activa realiter à Paternitate & Filiatione non distinguatur. Ad hoc tamen ut censetur quarta relatio, sufficit

Quomodo in Deo sint quatuor relationes reales.

quod respiciat diversum terminum, nempe Spiritum Sanctum, quem Paternitas & Filiatio, quales, non respiciunt, quod sufficit, ut vel virtualiter, vel ratione ratiocinata ab iis distinguatur? Sicut ob similem rationis distinctionem dicuntur dari in Deo plures Idea, & Idea leonis esse diversa ab Idea aquilæ: Sicut itaque ob diversos terminos dicuntur plures Idea, ita in præsentibus plures termini sufficiunt ut censentur diversi respectus, seu relationes, licet omnes à se invicem non distinguantur realiter, sicut ibi non distinguuntur realiter Idea.

Sicut diversi termini multiplicent Ideas, ita etiam multiplicent respectus.

DISPUTATIO LIII.

De distinctione relationum divinarum ab essentia.

Supra Diss. 5. sect. 6. & sequentibus latè questionem illam discussi, utrum scilicet inter prædicata Dei intrinseca absoluta, Iustitiam, Misericordiam, Intellectum, Voluntatem, &c. detur à parte rei, & ante operationem intellectus, actualis aliqua distinctio: questionem verò de distinctione Relationum ab Essentia huc remisi, utpote quæ difficultatem contineat ad hanc materiam peculiariter spectantem.

SECTIO PRIMA.

Utrum ante operationem intellectus, actualis aliqua detur inter Relationes & Essentiam distinctio.

I. Gilbertus Porretanus Relationes ponebat realiter ab Essentia distinctas.

PRIMA sententia, vel error potius, est Gilberti Porretani Pictaviensis Episcopi, qui inter Relationes divinas & Essentiam, realem posuit distinctionem, ut colligitur ex actis Concilii Rheimensis, ubi refertur asseruisse Gilbertum tres proprietates, quibus Personæ distinguuntur, esse tres res æternas, & ab invicem, & ab Essentia numero distinctas. Unde S. Bernardus, qui huic Concilio interfuit, serm. 80. in Cantic. & lib. de Consideratione Gilbertum impugnat, veluti quaternitatem in Deo statuentem. Quare S. Thomas, hic, q. 28. art. 2. Corp. S. Bonaventura, Halensis, & alii Gilbertum aiunt Relationes non intra Essentiam statuisse, sed ei assistentes, & extrinsecus affixas.

II. Durandus non multum distat à sententia Gilberti.

Nec multum ab hoc errore distat Durandus in 1. dist. 33. q. 1. ubi ait actuale dari distinctionem in divinis inter Relationem & Essentiam ante omnem operationem intellectus, non quidem tantam, quanta est inter rem & rem, & qualem ponebat Gilbertus; sed qualis esse solet inter rem & modum: hæc tamen verè est realis, ergo realem posuit Durandus inter Relationem & Essentiam distinctionem: imò eam vocat realem.

III. Personalitas divina non est realiter distincta ab Essentia.

Fide tamen certum est Personam divinam ex duobus realiter distinctis non constare, & consequenter Relationem ab Essentia realiter non distinguui: ita Theologi omnes contra Gilbertum & Durandum. Probatur primò ex Concilio Late-

ranensi, ubi Cap. Damianus definitur, non esse in Deo quaternitatem: esset autem quaternitas, si tres Relationes, quæ secundum fidem inter se realiter distinguuntur, realiter etiam distinguerentur ab Essentia. Deinde hæc doctrina contraria est communi, & à Theologis omnibus recepto axiomati, quodque ex Concilio Florentino & aliis est desumptum, nempe in divinis omnia esse unum, ubi non obviat Relationis oppositio. Quare, cum in Concilio Rheimensi Gilberti sententia fuisset damnata, ipse se Patrum illius Concilii, & Ecclesie iudicio submisit, erroremque suum humiliter retractavit, sicque hæreticus non est censendus.

Esset in Deo quaternitas.

Gilbertus sententiam suam retractavit.

Probatur secundò nullam distinctionem realem inter Relationes & Essentiam intercedere: si enim Deus constet ex tribus vel quatuor realiter distinctis, erit verè compositus: compositio quippe nihil aliud est quàm distinctorum unio, & talis est compositio, qualis est distinctio: ergo ubi est distinctio realis, compositio similiter erit realis, sicque totum inde resultans, non erit quid simplex realiter, sed verè & propriè compositum. Si verò unio inter Relationem & Essentiam non intercedat, Persona divina erit quoddam aggregatum, quod Deo adhuc multò est indignius.

IV. Deus in illa sententia non esset simplex, sed compositus.

Quare Patres Concilii Rheimensis hæc contra Gilbertum definirunt, Personam scilicet esse divinam substantiam, & Deum, & Dei tamen Relationem etiam esse Deum; præterea tres Personas esse unam divinitatem, & unamquamque proprietatem esse Deum. Videatur Baronius tomo duodecimo, anno 1148: & Vasquez hic, disp. 126. Quam horum Patrum definitionem etiam Eugenius tertius, summus Pontifex, qui tum Rhemis aderat, noluerit haberi tanquam regulam fidei, quod ipso, & Cardinalibus, qui tunc cum Pontifice Rheinis etiam erant, inficis & incon-

V. Quia in Concilio Rheimensi contra Gilbertum sint definitæ.

sultis